

Lausunto

06.09.2021

Asia: VN/12128/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

Varovaisuusperiaate

Rakennusteollisuus RT ei kannata varovaisuusperiaatteen lisäämistä luonnonsuojelulakiin.

Varovaisuusperiaate ohjaisi tämän lain mukaisten säännösten tulkintaa tilanteissa, joissa kyse on merkittävien vahingollisten vaikutusten aiheutumisen vaarasta, mutta vaikutuksiin ja niiden arviointiin käytettävissä oleva tieto on epävarmaa. Merkittävyyden arviointi on aina tapauskohtaista, riippuen esimerkiksi toiminnan luonteesta ja suojellun kohteen uhanalaisuudesta tai muusta erityisestä merkityksestä.

Näkemyksemme mukaan periaate on ollut osa lainsäädäntöä jo nyt mutta varovaisuusperiaate on kirjattu liian yleisellä tasolla ja sen soveltaminen jää epäselväksi. Perusteluiden mukaan ehdotuksella saavutetaan merkittäviä positiivisia vaikutuksia mutta toisaalta periaatteen todetaan lisäävän lähinnä läpinäkyvyyttä. Jää täysin epäselväksi, että mistä vaikutukset syntyvät, jos periaate ei muuta olemassa olevaa käytäntöä.

Toiminnanharjoittajan näkökulmasta ehdotus vähentää merkittävästi lupaprosessien ennakoitavuutta ja lisää sääntelyn tulkinnan epävarmuutta. Luonnon monimuotoisuutta koskeviin selvitykseen liittyy aina merkittävässä määrin epävarmuutta ja ehdotus voi tuoda merkittäviä haasteita uuden toiminnan luvitukseen.

Selvilläolo

Rakennusteollisuus RT näkemyksen mukaan selvilläölovelvollisuus on kannatettava ehdotus seuraavilla muutoksilla.

Termit luonnon monimuotoisuus ja maisema tulisi määritellä tarkemmin tässä yhteydessä. Molemmat termit ovat hyvin laajoja ja määrittelemättä tarkemmin. Selvilläölo tulisi liittää tässä yhteydessä selkeämmin laissa määriteltyihin kokonaisuuksiin.

Toiminnanharjoittajan näkökulmasta on tärkeää, että selvilläöloa koskeva säännös ei sellaisenaan velvoita toiminnanharjoittajia tai muita tahoja tuottamaan yleistä ympäristötietoa, joka ei olisi erityisesti tarpeen tämän tai muun lain mukaisen toiminnan vaikutusten selvittämiseksi.

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

-

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

-

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

-

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

-

6 luku Luonnonsuojelualueet

44 §:n mukaan luonnonsuojelualueeksi määritellään alue, jolla on erityistä maisemallista arvoa. Nykyisessä laissa termi on ”luonnon kaunis” ja näkemyksemme mukaan ehdotettu muutos laajentaa soveltamisalaa merkittävästi. Maisema on terminä vaikeaselkoinen ja hyvin laaja. Tässä yhteydessä tulisi pysyä nykyisen lain termissä ”luonnon kaunis”.

7 luku Luontotyyppien suojelu

66 § Uhanalaisen luontotyyppin huomioon ottaminen lupaa tai suunnitelmaa hyväksyessä

Viranomaisten, toiminnanharjoittajien ja muiden lupa-asian osallisten sekä viiveellä myös oikeuskäytännön kannalta on täysin epäselvää, mitä viranomaiselle annettava huomioonottamisvelvoite tarkoittaisi käytännössä.

Ehdotetun säännöksen sisällyttäminen luonnonsuojelulakiin lisäisi päällekkäistä sääntelyä. Näkemyksemme mukaan ympäristöön vaikuttavaa toimintaa ohjaavissa laeissa on jo itsessään sääntelyä luonnonarvojen huomioon ottamisesta lakien mukaisessa päätöksenteossa.

Perusteluiden mukaan velvoite ei muuttaisi muiden lakien mukaisia luvan tai suunnitelman myöntämisen edellytyksiä ja taas toisaalta todetaan, että velvoite täsmentää muuhun sääntelyyn sisältyvien, luontoarvoja koskevien lupaedellytysten soveltamista.

Perusteluiden mukaan uhanalaiset lajit otetaan jo nyt huomioon ja muutoksen aiheuttamat lisäkustannukset toiminnanharjoittajalle eivät ole merkittäviä. Toisaalta tällä todetaan olevan merkittäviä positiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuudelle. Ottaen huomioon esimerkiksi kaavoitusprosessin ja ehdotetun pykälän aiheuttaman epävarmuuden esimerkiksi valitusperusteena, ovat kustannusvaikutukset merkittäviä.

Rakennusteollisuus RT toteaa, että ehdotettua pykälää ei tulisi sisällyttää luonnonsuojelulakiin. Valmistelu on tämän osalta ollut puutteellista ja vaikutusten arvioinnin tulokset ovat osittain ristiriidassa keskenään. Esimerkiksi kaavoituksen tai maa-ainesten oton luvituksen yhteydessä jää täysin epäselväksi, miten ehdotettu pykälä muuttaisi nykytilannetta.

8 luku Eliölajien suojelu

-

9 luku Vaihdanta, maahantuonti ja maastavienti

-

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

-

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

Rakennusteollisuus RT toteaa, että kompensaation määrittely luonnonsuojelulaissa on kannatettava ehdotus. RT toteaa, että kompensaation lainsäädäntötyö on vielä kesken ja esimerkiksi syksyllä käynnistyvästä pilotointihankkeesta saadaan todennäköisesti muutosehdotuksia kompensaatiota koskevaan lukuun.

Näkemyksemme mukaan lainsäädäntöön tuodaan useita uusia termejä, joita ei ole määritelty yksityiskohtaisesti. Esimerkiksi maa-ainesten oton yhteydessä usein heikennysalue on usein ottamisalueen ulkopuolella. Epäselväksi jää, voidaanko hyvittämis-toimenpiteet tehdä näissä tapauksissa esimerkiksi hankealueella ja miten tarkalleen heikennysalue määritellään.

Luonnoksen mukaisesti Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyvittävästä toimenpiteistä. Näkemyksemme mukaan tulisi arvioida esimerkiksi 20 vuoden hoitotoimenpiteitä koskevan velvoitteen siirtäminen asetustasolle.

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

-

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

-

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

-

15 luku Muutoksenhaku

-

16 luku Voimaantulosäännökset

-

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

-

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

-

Ilmastonmuutoksen hillintä

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

-

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

Pelkästään kompensaatiolla ei tulla saavuttamaan merkittäviä positiivisia vaikutuksia rajattu soveltamisala huomioiden. Toimenpiteitä tehdä hyvin laajalla rintamalla ja esimerkiksi vapaaehtoiisiin pienempiin toimenpiteisiin tulee kehittää kannustimia.

Lakiin tulevan vapaaehtoisen kompensaation toimivuus riippuu täysin rekisterin toimivuudesta ja itse prosessin sujuvuudesta. Pelkona on, että kynnys tehdä luonnon monimuotoisuutta edistäviä toimia kasvaa, jos prosessia ei saada sujuvaksi.

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

Esitetyn mallin mukainen kompensaatio aiheuttaa haasteita erityisesti yrityksille, jotka tukeutuvat kompensaatiorekisteriin. Näkemyksemme suurin epävarmuus liittyy nimenomaan rekisteriin ja kysynnän/tarjonnan kohtaamiseen.

Vaikutusten osalta suurin kysymys on prosessin sujuvuus ja markkinan syntyminen.

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Pidätkö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla

1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?

-

2) muulla tavalla (miten)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

-

Laurila Juha
Rakennusteollisuus RT ry / INFRA ry